

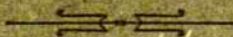
Nr. 3, vol. 23

1924

ŽVAIGŽDĖ - The STAR.

A LITHUANIAN MONTHLY PUBLICATION, PUBLISHED BY A. MILUKAS & CO. AT 3854 RICHMOND STR., PHILADELPHIA, PA. YEARLY SUBSCRIPTION \$2.00, SINGLE COPY 25 c.

Kovo m. -- March, 1924

Entered as second class matter at the Philadelphia Post Office under Act of March 3, 1879.

Bell Phone

Oregon 3998 M

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvių Doktoras ir Chirurgas

Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.

" 2 " 4 P. M.

" 7 " 8 P. M.

Nedėliomis " 10 " 8 P. M.

Telephones Bell Kensington 2651 W

Dr. F. Trygar

Gydytojas Akušeras ir
Chirurgas

3119 Richmond Str., Phila., Pa.

Valandos: nuo 8 iki 10 ryto,
nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 9 vakare,
nedėliomis nuo 11 iki 2 ir nuo 6
iki 9.

Kaina 35c.
aptiekose

Kudikiai mėgsta jį! Jie net prašo daugiaus!

Bet kuomet jie yra labai jauni ir dar negali kalbėti, tuomet jų akys kalba už juos—tik pastebėkit kaip jie užsiderga dūjanama, kuomet motina paėmė bonką

BAMBINO

[reg. S. V. Pat. Biura.

Pastebėkit jų pastangas nuryti šią skaniausią vidurių palicosotėlę, kukia tik kuomet noris buvo padarytas. Ir jie yra lengviausias, vienokis veikia pasveicinamąsiai. Motinos—jūs nedėkite to smagumo įausi malonumą, pasipikėjimą ir užigandėdama, jei jūs nenaudojate BAMBINO, kuomet kudikis pasidaro netamo, ausėdintu, platu—tai yra tikri ženklai vidurių užkietėjimo. Miegokis švaresni, nes an aštuoneriu ryta kudikis vėla bus linkomas kai visuomet BAMBINO atlieks savo darbą ir atlieks gerai!

F. AD. RICHTER & CO.

104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

TIK PATRINKIT JUOMI

Kuomet jūs kankinatės skaudūs atakos reumatinėms skausmų, ar užpuola neuritija, strėnėdėgia, skaudūs sąnariai ir miguliat—kokis nespakomas palengvėjimas patiriamas tikrai patrinant su

[reg. S. V. Pat. Biura.

ir tuojaus pajausitama malonių deginanti šiluma besiskleidžiant po skaudingą vietą, kuri suteikia malonų smagumą. Visiškai nėra reikalo kankintis turint po ranka tokią tikrą pagalbą.

Pain-Expelleris tikrai pagelbės ir jums, kaip įsiai pagelbėjo nesuskaitojems tikstančiam žmonij per daugelį metų. Visuomet iškykite jį bonką parankioje vietoje.

35c. ir 70c. už bonką aptiekose.

F. AD. RICHTER & CO.

104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Prisiųskit prėnume-
ratą už „Žvaigždę“.

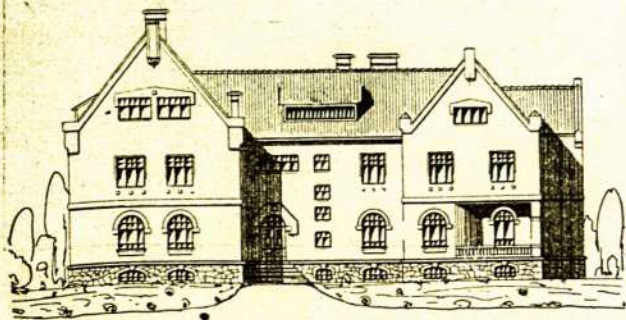
№3

„ŽVAIGŽDĖ“ -- MĖNESINIS ŽURNALAS.

DVIDEŠIMTI DU METU buvusi savaitinių laikraščiu „ŽVAIGŽDĖ“ dabar eina kaip mėnesinis literatūros, mokslo ir politikos žurnalas, leidžiamas A. Milukas & Co. B-vės iš Philadelphia, Pa. 3654 Richmond Str. Pavienės „Žvaigždė“ knygos kaina 25 centai, metams prenumera'ta 2 do'.

KOVAS — MARCH, 1924 M.

L.S.T. KORPORACIJOS „NEO LITHUANIA“ NAMAS.

Neo Lithuanios statomas namas (bendrabitis).

Užprašymus ir pinigus
adresuokit:

„ŽVAIGŽDĖ“

3654 Richmond St.
Philadelphia, Pa.

LITHUANIAN
REPUBLICAN
BIBLIOTEKA

Prel. Maironis—Mačiulis didžiausias mūsų poetas, pasmerkė Lietuvos siurbėles išnaudotojus savo eilėse „Kai Kam“?

Maironis—Mačiulis.

K a i K a m

(Tarptautiniam šokiui pritariant.)

Pelningai duosnios labdarybės metu
Ir kryžkeliais didžiojo karo
Kai kur kai kas
Suskubo gudriai komiteto vardu,
Kursai tiek visuomenei daro,
Pasukt ir į savąją pusę raktu;
O trindamas baltas rankas,
Prie aukso naudos pasišildęs,
Dabar jau pirklys pirmos gildės
Ne vienas kai kas.....

* * *

Pabūgęs žiaurios bolševikų laimės,
Nusavint galvos išsigandęs,
Kai kur kai kas
Sugrižęs, negali sovietų giesmės
Iškest, Lietuvoj nebandęs;
O kai deputato mandatą laimės,
Tai trindamas baltas rankas,
Nusavinęs daug „geradėjų“,
Bešvilpaus garsingu veikėju
Ne vienas kai kas.....

* * *

Kaip „istinas“ ruskavo caro sūnus,
Brangiai su gude susituokęs,

Kai kur kai kas,
Dabar iš Maskvos alkanos vos skvernus
Parnešęs, nors „barinia“ juokias,
Lietuvių „liežuvio“ mėgėjas švelnus!...
Ir trindamas baltas rankas,
Piliėtis šiandieną pilvotas
Uolus Lietuvos patriotas
Ne vienas kai kas.

* * *

Krauju atvadnotos tėvynės namuos
Vis si iečias daugiau darbininkų:
Kai kur kai kas,
Ilgai besibastęs kraštuos svetimuos,
Čia grįžta liesu valdininku;
Bet badas bastuno ilgai nekamuos:
Sau trindamas baltas rankas,
Sklandžių dovanų nesikrato
Ir mūro namus sau bestato
Ne vienas kai kas.

* * *

Statykite puoškite aukštus namus
Ir bonkas ant pokilių stalol!....
Kai kur kai kas
Paklaus gal, iš kur gi tasai įdomus
Biudžetas be saiko ir galo,
Nors vakar dar šliaužėte slenksčius žemus?!.....
Ar trindami baltas rankas,
Nerausite už pašalinį
Tamsių įplaukėlių šaltinį
Ne vienas kai kas?

* * *

Gražių moterėlių, rūtėlių žalių,
Artistų ir meno kurėjų
Kai kur kai kas!.....
O nei Dieve saugok! jautriųjų gėlių.
Paliest greta kyšių ėmėjų!.....
Nors trindamas baltas rankas,
Slaptingai kai kas besišaipto
Ir galvą ištvirkėlis kraipo
Ne vienas kai kas.

* * *

O siurbėlės, niekšai, bastunų gauja!
Diplomatų valyzų vežikai!
Kai kur kai kas
Net pavarde apsišarvojęs nauja!
Be sąžinės kyšių lupikai!
In kūną nuodais įsisiurbus gija!.....
O, trinkite baltas rankas:
Gal titulus, vardą sau gausite, —
Dėmės nuo kaktos nenuplausite
Ne vienas kai kas.

Laisvos Lietuvos Atlankytų.

EMIGRANTAI IR EMIGRACIJOS AGENTUROS.

Kad carø laikais emigracija iš Lietuvos į Ameriką plaukė it patvinsios pavasarį upės, tai nūnai nenusistovėjusiame mūsų valstybės politiniai — ekonominiame gyvenime po karo pragaštingiausių viesulų dar smarkiau plauktų, jei pati Amerika nebūtų užtvenkus tos ateivių sriovės plūdimo. Tačiau nei Suvienytų Valstijų valdžios parūpintos immigrantams kliūtys patektį į jos teritorijas neatbaido mūsų vargo prisilėgtų žmonių nuo pasiryžimo mėginti kokiais nebūk keliais ar priemonėm pasiekti tą „pažadėtąją žemę“, kur jų gentys, draugai ar kaimynai „susikrovė didelius turtus ir gyvena sau kaip ponai“. Kad tuos turtus amerikietis įgijo neįsivaizdinamai sunkiu darbu, gražios jaunystės, sveikatos kaina, — apie tai kandidatas į Amerikos aukso paveldėtojus negalvoja. Ir netikės, jei net geriausias jo bičiulis iš tos šalies stengtųsi nupieštį visą baisią sunkiųjų darbų, kurie ten jo laukia, kol sugebės sutaupyti viena, kitą tūkstantį dolerių.

Ir kemšas į visokias emigracijos kontoros dienų dienas. Laukia nevalžę ilgomis, plačiomis eilėmis, kol ryte ar po pietų atsidarys durys. Lyja ar šalta, keliauninkai į Ameriką gunkso suirietę šaligatviais priešais agentūras, kiekvienas saugodamas savo vietą, kad kitas neužlįstų jam už akių ir nereikėtų sugaišti kitos dienos.

Eidama syki pro Ingulos bažnyčią (buvusi rusų Sobora), neiškenčiau neperspėjus jaunas, drūtas raudonveides, kurios jau kelinta diena laukė savo eilės ties Jungt. Valsčių Linijos biūru.

— Geriau padarysite, mergaitės, pasilikdamos Lietuvoje, — joms sakau, nes Amerikoje jūs gražumas greit pranyks tvankiame fabriku ore ir karštyje, kur prisieis doleriai pelnyt.

Bet tai balsas tyruose. Kelios numetė į mane skeptišką žvilgį. Viena drąsesnė tuoj išringavo savotišką filosofiją:

— Bepiga poniai kalbėt. kad pasirėdžius ir, matyt, vargo neragavus. Pabraidžiotum po purvyną, kaip mes, kad braidžiojam nuo tamsos iki tamsos, šviesesnės dienos nesulaukdamos, tada kitaip sakytum. Juk aklam žmogui visur reikia sunkiai dirbti. Amerikoje už darbą nors daugiau užmoka, nekaip čia.

Kita, atsikvošėjus, dar mandriau nurietė: — Taigi, taigi... Ana mano švogeris bernavo bernavo ir net geros milinės neįsitaisė. Amerikoje, gi, sako, „tamabiliais“ važinėja, kaip mūs prezidentas ir savuose mūruose gyvena. Jau kaip jis parašo laiška, tai tik stebėkis, kaip jiems ten gera! Lietuvoje nei ministeriai su jais nesusilygins.

— Ką čia ministeris! — įsikišo trečia iš eilės vidutinio amžio apvali miestietė. Kol ministeris, tai jis ir važinėja lyg pons. Kaip veik jį iš ministerių pavarė, veizėk, ir bekampininkauja pas žydą: — nei savų namų nei „vtomobilių“... Ugi mano dėdėpaimk... Jau trečius namus, sako, nusipirkęs Amerikoje, du „vtomobilių“ turis, kad jau net vaikščiot atpratęs. Rašo, kad ir Lietuvos atstovus savais „vtomobiliais“ pavėžinaš. — Ką čia ir kalbėt! Amerika tai ne mūs vargo šalis. Kad tik būt galima tenais lengviau nuvažiuot, — tęsė toliau turtingo dė-

«**dės giminaitė** —, tai nei pusės žmonių čia neliktu. Tik vargas, jog Amerika nenor įsileisti. Rūpinies rūpinies, lakstai iš biūro biūran, visokių raštų iš tavęs reikalauja ir kiek tų žygių į Kauną!.. Kuomet gi viską jau, rodos, atlieki, ko jie reikalauja, tai pasako, kad už penkių ar septynių metų galėsianti išvažiuoti!

— Per tiek laiko, tariau, ir noras jums praeis važiuoti į Ameriką

— Praeit nepraeis, kad tik sveiki sulauktume, atsiliepė stragiai kokios dvidešimties metų juodbruvukė. Sičia gali visą amžį praleist belaukdams ko geresnio ir nesulauksi. Ketveri metai pralėks, kaip nebuvę ir nuvažavę į Ameriką jau tuoj kitoks žmogus, — nupostringavo jauna gražuolė.

Po tų žodžių prisiartina prie manęs, kaip rodos, ketvirtu kryželiu nuešiu moteriškė, kuri atydziai klausė savo draugių išvedžiojimų, užkandžiaudama sūriu su sviestu iš savo pundelio ir klausia:

— Poniutė sakai, kad Amerikoje sunkūs darbai? — Aš esu siuvėja. Darbo tariau į valias, kartais negaliu nei apsidirbt. Tik nedaug uždirbu. Žmonės neturi pinigų, mažai moka už pasiuvimą. Pavalgyt ir apsirėdyt užtenka, da ir už butą surenku, tik jau senatvei — ner kas atidėti. O pasenus, kur dingti?... nei sveikatos, nei jėgų, nei jokio turtelio... Belieka vien per žmones eiti. Taigi, mane kviečia į Ameriką seselė... sako, tenais prie „kriaučių“ galėsianti gerai uždirbti. Norėčiau žinot, koki ten siuvėjų darbai?

— Siuvėjai, tiesa, gerai pelno Amerikoje, atskiaiu, — bet sunkiai ir dirba. Ne viena iš Lietuvos atvykusi pilna jėgų ir sveikatos, kuomet pamėgina darbo kruvinom ašarom apsiverkia, skųsdamos, kad „nei tėvo nei motinos neužmušiau, už ką mane į tokią katorgą

įtraukė?" — Retas, kuris negrižtu, padus pasipustęs, atgal, iš kur atvyko. Tik vargas: reikia atsilygint savo genčiams ar draugams už laivakortę, pinigus kelionei. Kol skola surenka, apsipranta su nepakenčiamom darbo aplinkybėm, paskui pripranta ir apsilieka.

— Taigi mat, o man rašo, kad tenais vargo neturėsi, tik atvažiuok ir atvažiuok! Po teisybei, koks jau Lietuvoje siuvėjams vargas? — aiškino susiraminus moterėlė. Kas nedavė pinigais, tas atsilygino šiaip kuom nors: tai sūriuką ar sviesto atneš; tai desėtką kiaušinių, lašinių griežinėlių — ir vis jau maisto pirkt nereikia. Kita da ir stuomenio galelių ar vilnų kuodelių įsuks, tai ir apsidengi šiaip taip. Kad ne ta senatvė, nei nemanytum žmogus savo šalį apleist.

— Ar gi jūs manote, kad Amerikoje seneliams kepti balandžiai lekia į burną? — nekantriai pertraukiau jos kalbą. Kol turėsi spėkų, tol dirbsi. Gal vieną kitą šimtą ar tūkstantį sutaupysi. Gi nebepajiegdama ilgiau dirbti, turėsi iš tų sutaupytų savo dolerių gyventi. Jie, prie Amerikos pragyvenimo brangumo, greit sudils. Tėnais gi nieks neatneš nei sviesto, nei kiaušinių, nei stucmenėlių, nei lašinių. Visi iš savo sunkaus darbo gyvena ir kiekvieną reikalingą maisto ar drabužio daiktą patys turi pirktis. Čionais — Lietuvoje, nors maža pinigų pas žmones, bet jie bado nejaučia, išėmus, gal, mažai apmokamus Kauno valdininkus. Kaimiečiai gali lengvai priklausti pavargėlių be mažiausios sau skriaudos. Be to, Lietuvoje ilgiau ir sveikata jums tarnaus, ilgiau ir pagyvensit. Amerikoje mūs žmonės, dirbdami kaip mašinos kenkemingose sveikatai sanlygose, jauni pasėsta ir numiršta, sveikatos netekę. Kam miela jaunystė, ramesnis gyvenimas, pasilikit tėvynėje, kur jums viskas sava, vis

kas pažįstama, prieina na, — patariau kaimo siuvėjai ir kartu visoms pasirengusioms keliauti į Ameriką.

— Tigi mat, — kas tik nuvažiuoja į tą Ameriką, tai vis girias ir girias, kad jiems ten gera, o nieks neparašo, kaip jie sunkiai dirba. Et, gal, nei važiuosiu, nei ką! — Ugi, anot poniutės žodžių, — o'ia visi pažįstami, visi savi... Ir senatvėje neapleis. Ana senis Didžbališ.. Ukininkai ji gaudyte gaudydavo. Kaip apniks ji šventoriuje arba rinkoje, tai nei išsimeluot nespėdavo. Visi tik pas save kviečia: tam milinių, kitam kailinių reikia pasiūt. Inmanę suplėšytą. Kiekviens tempia ją į savo bričką — tik važiuok. Ir ko a. a. Didžbaliui reikėjo?.. Ilgai pažyveno žmogus ir gražiai numirė visų apgailėtas, niekad bado nematęs. Tet!... ugi ir man užteks Lietuvoje duonelės, — mostelėjus ranka, nulėmė žmonelė.

Ar ji įsitikinusi taip protavo, ar vien, kad pasirodyt prieš kitas išmintingesne, — sunku atspėti. Seniau, pamenu, mano mažų dienų draugė ūkininkaitė, išgirdus mane Lietuvoje esant, atėjo pasiteiraut apie gyvenimą ir darbus Amerikoje — ji mat rengėsi tenais keliauti. Žinodama ją pasiturinčių tėvų duktere, gan švelniai išauklėta ir mokančia dailių rankdarbių, į Ameriką važiuot jai nepatariau. Išdėščiau visa, kaip žinojau ir sugebėjau, kad nukreipt josios mintis nuo to pasiryžimo, kuris neabejotinai ją turėjo į skurdą įtraukti. Atsisveikindama toji mergina karštai mane išbučiavo „nebežinodama — kaip ji tvirtino — nei kaip atidėkoti už tokius gerus patarimus“! Ir aš tuomet buvau pilnai įsitikinusi ją manęs paklausysiant. Po kelių dienų nuo to pasimatymo, girdžiu ją esant Prūsiose — kelionėje į Ameriką.. Iš šalies sužinojau, kad koks tai vaikinys tą mano pažįstamą

kvietęs. Tokiose dėtose joki argumentai negelbsti. Nors patį pragarą parodyk, netikės.

Jei aure mūs graikščios geltonkasės prie geresnių gyvenimo sanlygų, užsimerkusios, slapta nuo tėvų bėgdavo iš savo tėvynės, tai šiandien, blogesnėje medžiaginėje padėty būdamos, įsivaizdina sau rojum „Naująjį pasaulį“. Dar nesutikau nei vienos kaimo mergaitės ar miesto tarnaitės, kui nesvajotų apie iškeliavimą Amerikon. Vergijų pančiai, regis, ilgam subraklino mūs žmonių iniciatyvos bei sumanumo sparnus. Produktingiausias, lengviausias darbo, prekybos sritis — grynų aukso versmes, jie palieka žydams, savo išnaudotojams. Patys gi danginasi į svetimus kraštus duonos ar laimės ieškotų.

Gerai dar tiek, kurie nuvažiuoja į Ameriką saugiais, tikrais keliais. Tačiau ne maža yra tokių, kurie, ėmę sieną pralaužtų, by tik patekus į „laisvąją šalį“. Lietuvoje gi, ypač Kaune netrūksta besąžyningų grašiagaudžių, sukčių agentų, kurie peršasi mūs nesusipratusiems, nemaštantiems lengvatikiams su „broliška pagelba“, kol išvilioja iš jų paskutinį litą. Kad mūs žmonės duodasi lengvai save suvedžiot, liudija įvairių emigracijos agentų greitas pralobimas. Koks nuskurėlis atvyko nežinia iš kur Kauran ir įsisteigė laivakorčių pardavinėjimo bei pinigų keitimo agenturą. Už poros metų, veizėk, jis jau puikiais automobiliais važinėja ir beturis nuosavą namą, dvarą ar villą pajūry, arba visa tai krūvoje. Tie agentai tyčia sėja kaimiečiuose ar šiaip darbininkuose nepasitenkinimo visu kuo sėklas Lietuvoje. Jie piešia nebūtas geroves Amerikoje ar Australijoje ir siūlosi į geradėjus, kurie parūpinsią pigesni ir greitesni tenais nuvažiavimą. Deja, patikėje tiems šuleriams dažnai atsiduria visai ne ten, kur jų buvo manyta. Vieton į Ameriką, dažniausia jie patenka Ku-

bon ar kur kitur. Be kalbos, be draugų be pažįstamų ir neturėdami lėšų kelionei pargrižti Lietuvą, nei neturėdami teisėto leidimo pasiekti Ameriką, jie tampa plantacijų savininkų tikrais vergais.

Sią vasarą tarpe tokių nelaimingų emigrantų įkliuvo ir vienas Amerikos lietuvis. Jis pagyvenęs Lietuvoje ilgesnį laiką, sumanė vėl keliaut pasipelnyt dolerių Amerikoje. Deja, nebuvo jis Jungtinių Valsčių pilietis. Reikia daug įvairių formalumų ir laiko, kol dasigausi pas Dėdę Samą į svečius ir klausimas, ar dasigausi? Tas „Dėdė“ nunai jau nebe toks vaišnus, kaip seniau, kad būdavo. Jo nuomone, ateiviai iš suvargusios Europos per daug triukšmą ėmė kelti, vieton dirbę ramiai šalies produkcijai ir savo naudai. Kad nuo tokų negeistinių „ne-nuoramų“ apsisaugojus, žicia, reikia mažiau jų pas save įsileisti. Tuo tikslu nustatyta kvotos, po kiek iš kurios valstybės gali įvažiuot žmonių kas metis Amerikon. To negana. Dėdė Samas kartais, sraukęs kakta ima galvot, kad neturi Jungt. Valsčių pilietybės ateiviai net į darbus tenais nebūtą priimami. Kai-kuriuose fabrikuose toks projektas jau virto įstatymu. Kaip žinia, imigrantai sudaro didžiausią nuošimtį visų darbininkų mažne kiekvienoje pramonės šakoje. Taigi jie ir kalti esą už nuolatinius straikus bei riaušes, grąsančius laiks nuo laiko net pačios valdžios struktūrai. Kad žydai po bolševizmo skraiste Amerikoje veda pramonės ir politikos organizacijas suiručių labirintan, — tuo klausimu dar maža kas tenais rimtai susirūpinęs.

Taigi ir minėtas amerikietis, gerai suvokdamas kliūtis neįsileisiančias jį Amerikon taip greit kaip jis norėtu, kreipėsi ir gi į apgavikų tulą agentūrą. Ir ačiu josios „pagelbai“ amerikietis nukeliavo — į Kubą!

Paskutinį dolerį atidavęs žulikams agentams už „brolišką patarnavimą“, neturėjo vargšas kuo grįžti į Lietuvą. Laimėjo jo, kad Amerikoje turėjo savo senų draugų. Parašęs ji juos laišką, gavo pinigų kelionei ir, parvykęs Kaunan, apskundė Valdžiai vietos apgavikus. Kontoroje tapo padaryta krata, agentūra kuriam laikui uždaryta, ir vienas kaltininkų nuteistas kalinėn. Siandien toje agentūroje darbas vėl sparčiai eina. Interesantų, geriau sakant, — keliauninkų į Ameriką visuomet ten pilna. Ir kur gi nesidarbuos! Ant vieno lietuviu, agentūros tarno, suversta visos kaltės. Ir jis nubaustas. Gi Berlyno žydėliai juk nekalti... Lai jie ir toliaus ramiai siunčia negudrius lietuvius į Kubą pakeliui Amerikon... Kaip girdėt, nubaustasai kaltinikas visai nėra kaltas. Tik apsiėmė kalėti už gerą savo darbdavių atlyginimą, nelygu „kleknerės“ redaktorius... Ir jam gerai, ir apgavikų agentūros gešeftas paliko „nesuteptas“.

Amerikietis, ačiu savo draugams, ištrūko iš priverstinių Kubos darbų. Bet kaip su kitais pakliuvusiais belaisvėn mūs emigrantais, neturinčiais nei draugų, nei pinigų, kad suradus galimybės išsigelbėt? Ak gandai — turbūt ne iš piršto išlaužti — skrajoja, kad ne maža lietuvaičių emigracijos agentai išgabena „baltųjų vergijon“ — irgi bevežant į Ameriką...

Tautiškosios sąmonės ugis Dzukijoje.

Mažai randame mūsų raštuose apie tautiškosios sąmonės išbuojimą Džukijos masėse. Tuometarpu džūkai neatsiliko užpakalyje kitų Lietuvos kraštų išauginime mūsų nepriklausomybės žolyno, kaip paliūdija ir labai didis skaičius džukų veikėjų mūsų atbudimo karionėse. „Aušros“ 40 m. sukaktuvių „Zvaigždės“ knygose S. Vitaitis, „Tėvynės“ redaktorius, trumpai paminėjo nekuriuos nusidavimus iš platinimo lietuviškų raštų Džukijoje. Aš čia irgi noriu plačiau paminėti apie Rudaminos parapijoje išsiplatinimą lietuviškosios raštijos. Rudaminos parapijos džukelių mes rasime nemaža veikėjų mūsų atbudimo laikuose kaip ir sunkiausiose kovose už Lietuvos nepriklausomybę. Kūnigai Lastauskas, Staniukynas, Milukas, karininkas Pečiulionis, dipl. Viuikas, Vitaitis, Miliauckas ir daugybė kitų tai rudaminiškiai.

Ką čia paduodu skaitančios visuomenės žiniai, užrašiau pagal Povilo Mikalausko, kun. Miluko ir k. pasakojimus.

Kun. Kedis pirm 53 m. (1870-ais metais) buvęs 6 metus Rudaminos vikaru, dalino neturtėliams dykai „Lementorius“, „Sventadienini Darbą“, „Ziegorių Kančios Jezaus“, „Tamošius Akempis“ apie Sekimą Kristaus (vysk. Valančiaus), Graudžius Verksmus (jo paties verstus iš lenkų kalbos). Mociejus Mikalauskas iš Bielėnų, zakristijonavęs tuomet Rudaminoje apie 6 metus, padėdavo kun. Kedžiui platinti lietuviškus raštus ir „Garbė Dievui“ maldaknyges. Nuo neturtingesnių neimdavo pinigų.

Adomas Smolenskas, turėjęs preglaudą prie Marijonų vienuolyno Mariampolėje pradžioje 80-tų metų Rudaminos, Krosnos, Kalvarijos, Lazdijų ir k. Dzūkijos vietose varė plačią prekybą lietuviškomis knygomis dvasinio turinio. Pasikiinkęs meuką kumelaite ir prisikroves pilną vežimą knygų kaip padegėlis važinėjo neva ubagaudamas po Dzūkijos sodžius (kaimus). Daugel kartų buvo suimtas žandarų, sėdėjo kalėjime, bet mokėdavo išsisukti. Pagaliaus Vonsiacko laikuose buvo ištremtas Sibyran, kur ir mirė. Adomas Smolenskas kartą pargabeno pilną vežimą lietuviškų knygų su Kalvarijos apskričio „načelniko“ pagelba. Kalvarijos džekonas kun. J. Zaliauskas visada duodavęs arklius apskričio viršininkui. Adomas Zeliauskas iš Kelmaicių, Rudaminos par., dzūkelis buvo džekono vežėju tuomet. Viršininko moterį reikėję vežti prie daktaro į Eitkūnus. Smolenskas įprašė džekono vežėjo parvežti, ta proga pasinaudojus, visą vežimą lietuviškų knygų. Apskričio viršin. su savo žmona sėdėdami ant prikrauto lietuviškomis knygomis vežimo laimingai parvežė anas Kalvarijon, kurias Smolenskas papiginta kaina greit išpardavė.

Adomas Mikalauskas pradėjo verstis lietuviškomis knygomis, kaip „galenternikas“ 1888 metais. Važinėdavo po atlaidus Krosnos, Rudaminos, Punsko, Seinų, Būdviečio ir po kaimus pardavinėdavo. In Lazdijų, Seirijų miestelius ant atlaidų nevažinėdavo, nes tenykščiai „galenternikai“ jį skundė žandarams. Jis jiems nenorėdavo parduoti lietuviškų knygų, kurias jie perbrangiai pardavinėdavė. Adomas važinėdavo net į Prūsus vežti knygų. Virbalyje jis turėjo gerą pažįstamą Vinčą Daniševičių, nuo kurio gaudavo iš pradžių knygas. Paskui

pasipažinęs Matlaukyje, Virbalio parapijos, su Bendoriais, aniems tarpininkaujant, pasiekdavo Tilžę. Nuo Jankaus gaudovo visokių prieš rusų valdžią knygelių, o nuo Mauderodės ir Senkės dvasinės italpos knygų ir maldaknygių, teipgi laikraščių „Apžvalgos“, „Tėvynės Sargo“ ir t.t. Daugel kartų buvo suimtas žandarų, bet sugebėdavo išsisukti nuo kalėjimo. 1898 metais Jaseniaukos kaime, Lazdijų par., žandarai užgrobė jo knygų sandėlį, bet jis spėjo pabėgti į Ameriką. Padirbės apie 22 metus prieš siuvėjų Bostone pasimirė 1923 m. balandžio mėnesyje.

Vieną vikresniųjų kun. Siderevičiaus padėjėjų skleisti Dzūkijoje lietuviškus užsienyje spaudintus raštus, buvo V. Danisevičius iš Virbalio.

Vincas Danisevičius, iš Virbalio parapijos, trimargio plecininko sūnus, būdamas silpnos sveikatos nenorėjo parsisamdyti už berną vietos ūkininkui. 1879 metais, 17 metų vaikas, jis pradėjo nešti per sieną lietuviškas knygas. Jo tėvas, bijodamas rusų žandarų, neleido sūnui turėti draudžiamų knygų sandėlį savo bakūžėje. Naujas kontrabandnešis gavo prieglaudą pas savo nevedusią puseserę, irgi vargingą pleciuinę (daržininę) ir jos kone į žemę sulindusioje triobelėje sudėdavo pargabentas iš Prūsų knygas, kurias per Bartninkus, Kalvariją ir kitais keliais išleisdavo į Dzūkiją ir kitas Lietuvos šalis. Apdriskusio paliegėlio bernioko žandarai anaiptol nepažvelgė. Atėjus laikui stoti kariuomenėn, Vilkaviškio ponai su pajuoka jį pavarė namo „ubagauti“. Kelis metus versdamasis knygų gabenimu per sieną Vincas Danisevičius pralobo, kad net galėjo nusipirkti Virbalio miestely, šalia bažnyčios, mūrinį namą, kuriame įsitaisė didelę „ga len-

ternišku" daiktų krautuve. Su valdžios leidimu pardavinėdamas tolimų kraštų „galenterninkams" pamaldumo daiktus, Danisevičius savo žinomose slėptinėse turėdavo daugybę lietuviškų knygų. Dzūkijos „galenterniku" supirktas knygas Danisevičiaus pasamdyti nešėjai pernešdavo per visas pasienio sargų linijas: (Pajevonyje antra ir Bartnikuose trečia).

Plačiai draudžiamų knygų vaizba verzdamasis Danisevičius nekartą pakliuvo į rusų nagus, bet su pinigų ir gerų žmonių pagelba jam pasisekė išsisukti nuo kalėjimo ar ištėmimo. Sukakęs suvyrš 60 metų jis pasimirė savo namuose Virbalyje 1922 metais. Jis buvo tretininkas ir visą amžių išgyveno nevedęs. Visą savo turta mirdamas paliko labdarybės reikalams.

1894 metais žandarai darydami kratą buvo radę Danisevičiaus namuose 700 egzempliorių Prūsiose spaudintų knygų. Virbalio teismas nuteisė jam pabaudos po 7 rublius už kiekvieną knygėlę. Apeliavus į Parubežio teismą Vištytyje ta pabauda buvo sumažinta iki 2 rub. už knygą. Teisėjų suvažiavime Suvalkuose Danisevičiui suvis netinkant, pabaudos nuskirta 30 kap. už knygą. Užsikirtus baudžiamam ir dar kartą apeliavus apygardos teisman (okružnan), tas paskyrė tik po 2 kap. bausmės. Zinoma tie nuteisimai neatsiėjo be gausaus patepimo advokatų ir itakingų rusų viršaičių. Bet drąsiam kun. Siderevičiaus adjutantui netiek rūpėjo pinigai, kiek noras parodyti įbauginantiems anais metais Lietuoyos žmonėms, kad platinimės lietuviškų knygų neyra tokia baisenybė ir kad su gudrumu galima išsisukti iš žiauriausiųjų carizmo „šunų nasrų".

„Musų Karionių” Metu.”

Aušrininko Dr. Basanavičiaus laiškas į kun. A. Miluką.
(Taša nuo 12 N., 1923 m. „Žvaigždės”).

Varne Bulgarjoj 11—23 VI 97

Godotinas Brolau!

Teikis atsiliepti, ar galesi ir noresi „Garsų” palapije (—feuilleton) patalpinti, o drauge ir atskiryimi keliose brošūrose atspaudinti ilgeenin veikalėlin. „Iš mūsų tautiškos medicinos”—svarbun moksliskame inžvilgije? Jai apsiimsi — atsiunsdinšiu. —

Tuom tarpu turi tsion dvi mano photographii, — kurias, kiek atsimenu, asmi aš Tau nog seniau skolingas.

Su širdingoms laboms dienomis.

Dr Basanavitsius.

S17. X — 97 Varnoje

Godotinas Tautiet!

Drauge su šiuomi laiškų siuntsiu aš tauistai „medegan mūsų tautiskai vaistininkystai”, kuri, kaip man rodos, yr' labai svarbi. Atspaudinkit jan dalimis „Kninygne” ir atskiryimi brošiuroje, kurioj kelius egzempliorius teiksites ir man atsiunsti.

Su širdingoms laboms dienomis

Dr. J. Basanavitsius.

*) Šitoje rubrikoje šiame ir sekančiuose „Žvaigždės” N N. talpysime korespondenciją spaudos uždraudimo meto, t. y. iki 1904 m. Turime redakcijos archyve, be apgarsintų šiame numeryje, kelis laiškus kun. A. Burbai rašytus: Angrabo, „Apžvalgos” redaktoriaus, Jono Kriaučuno „Varpo” redaktoriaus, Mikolainio — Noveskio; kun. Milukui rašytus laiškus: J. Šerno, Ukiškio — Dubinsko, Būčio, Vaišganto, Kaupo, Geručio ir t. t. Dr. Basanavičius anuomet norėjo išreikšti č raide t su vuodegyte. Tą raide mes čia išreikškeme ts ir tš. Red

Su šituomi siuntiniu pasivelinau iš priežasties ilgos keliones, laike kurios buvau užsiemęs iš dalies perrašinejimu tos „medegos“; tik pirm keliun diennun sugryžau Varnon, ir teion jas dapildens, tik dabar galiu išsiunsti...

Varnoje 5 Sausio 98

Gedotinas Tautietil

Sendien gavau 1 N „Dirvos“ — atsiu labai! Ant gromatos Tavo atsiliepi sulygšiol' ne galejau, visokiun priežastsiun del. Dabar noru pirmiausė pranešti, kad del tolymesniun „Dirvos“ NN rengiu lietuv. pasakas mytologiško turinio, ir labai svarbias, ikišiol ne apgarsintas; N 3 ar 4-me galesite jas atspaudinti, Kas liok mano biographijos pridejimo prie „medegos musun vaistininkystos“ — man rodos visai nereikalinga! Jaigu užsielpnysu, veliaus gales viens ar kitas ta biographija užsiimti; jai reikes, medegos priduosu ir reikalingas photographijas. Tuomtarpu „medega“ atspaudinkit tik teip, kaip aš pridaviau, be jokiun biographijun! Veikaleliui duokit šitokin titulan: „Medega musun tautiškaivaistytojistai“. Man atskyriun atspaudun to veikalo daugiaus kaip 20—30 egz. ne reik.

Su širdingoms laboms dienomis

Dr. Basanavitsius

Aš labai noretsiau — jai Jums galima butu — mano rašyboje spaudint kaip „medegan“, teip ir kitus dalykus.

Varnoje 6. V—98.

Milimas Tautietil

Iš priežasties daugybes visokiun darbun aš ne atspejau Tau teip ilgai mano širdingan „atsiu“ ištartie už gražun atlikiman darbo su tėj' brošura ir už portretus, kurie

— kaip man rodos — nereikalingai prie jos pridėti tapo. Gaila man, kad užmiršai pataisyti „vaistininkystan“ in „vaistytojistan“ — kaip aš buvau Tamistai rašęs. Kadangi geidei turėti mano photographijas etc., tai drauge su šituom Tamistai siuntsiu visan kolekcijan. Vienos iš jų yra labai retai kur randamos ir ar del mano ateities bijographiun, rasi, bus akyvos. Aš jais siuntsiu Tamistai netiek del jų patalrinimo „albume“, kurin žadi išleisti, kaip ir del to, kad jos pas manen — mortales sumus kur ne pragaištu. Del historikun musun laikraštiniokystos akyveusia bus ta photographia mano, kaip „Aušros“ insteigtojo. Drauge prie jos prigules photographijos Jankaus, Mikšo ir Vištelio, kaip tu, kurie prisidejo pirmi prie jo raštais, platinimu etc.; šitas todėl photographias teipogi tsion pridedu. Kitos — kaip mano namun, kur užaugens, namo kur dabar gyvenu ir k, rasi, ne poilgam Tamistai atsiunsdinsu.

Dabar nuo kitun darbu kiek atspedams, rengiu in spaudan „medegan musun mytologijai“, — kuri apims, rasi, in 200 lapun. Tilps joje daugybe pasakun etc. mytologiško turinio, ir bus, kaip man rodos, svarbiausia medega, kokian mes iki šiol' iš žmoniun burnos surinken turime. Aš labai noretsiau, kad šitas veikalas neatbutinai ir tai vienoje laidoje „Dirvos“ atspaudintas taptu ir — jei tik prisizadetum mano noran išpilydinti — rankraštini, rasi, nepoilgam prirengtie galetsiau, o Tu tan „medegan“ atspaudindams didelen naudana mokslui suteiktum.

Pati „Dirva“, kaip ji iki šiol' vedama buvo, man labai patinka, ir aš jai veliju geriausios kloties! Darbai joje ap-

garsinti tures visados nepragaišantsian del musun literaturos verten.

Su širdingoms laboms dienomis

J Basanavitsius

PS. „Vaistininkystoje“ atsiranda kelios typogr. klaidos, terp kitun capillitii (gen. nuo capillitium) pertaisytas visur in capillitis; ant lapo 8—9 terp „Drugys“ ir „Gangrina“ regis didokas teksto šmctas („Džiova“?) visai išleistas.

Krokavoje 15 VI 98.

Godotinas Brolau!

Pirm kokiun 3 sanvaitsiun aš išsiunteisau Tamistai ketan mano photographijun ir rašiau, kad duotum' man žinen, ar noresi ir galesi „Dirvoje“ mano „medegan lietu. mytologijai“ patalpinti. Atsakymo ne sulaukens, aš iškeliava uoš Varnos, todel ir dabar ne žinau, ar apsiimtum tai atliktie, ar ne! Jeigu ne butum ant šitun klausymun atsliepens, tai pasiskubink' man in Varnan nurašytie, aš už kokiun 4—5 sanvaitsiun sugryžens, Tavo raštan rasiu ir tuojaus rankraštin atsiunsdinsu. Teksto — kiek atsimenu — yra 270 lapun — tai bus pirma dalis: medega labai svarbi ir musun mytologijai suteiks didelen literatiškan pašelpam! Dabar, keliones laike, aš ketinu tik prakalban parašytie.

Siuntsiu drauge photographijan namo, kuren aš Varnoje 1893—98 m. gyvenau — gali sunaudotie „albume“. Del „Dirvos“ galetsiau pavestie ir rankraštin „Trakiškai lietuviškos studijos“, kursai Tilžeje pas Mauderoden guli spaudinimo laukdamas. Sitan veikalas norejo kn. Zilinskis ir Kaupas išleisti, ale kadangi jis labai platus — apie 7—8 spaudinti arkušai — tapo; ne žinau ar apsiims

jiedu jin spaudintie. Tau pavedus, turetum pasitaisyt' graikiškas literas ir su mano ženklintomis ds, ts, š etc. spaudintie, kas del šito veikalo, conditio sine qua non yra. Iš Krokavos važiuosu dar in Gedanen ir Karaliaut-siun, ant Joniniun ketinu Tilžeje butie, kur tan rankraš-tin pasiimsu atgalios, jai dar butu kn. Zil. ir Kaupas ne pradejen spaudintie. Taigi ir apie šitan dalykan teikis man in Varnan tuojaus parašytie.

Nuo kapo Mickevitsiaus ir Kasciuškos, kurie tsion sil-sisi, siuntsiu Tau broliškan pasveikiniman ir velijiman, kad Tavo darbai aitu ant naudos musun pavargusios te-vynes!

Dr—Basanavitsius.

Varnoje 3-15—VII 98

Milimas Tautietii!

Siuntsiu drauge su šituom „lietuvšikai-trakiškas stu-dijas“, kurias malonetsiau, kad galetum vienoje „Dirvos“ laidoje atspaudintie. Jaigu literun č, š, ds ts neturetum ir ne noretum daug ant jun pasistelevimo kaš-tuotis, tai gali vieton jun paprastas cz, sz dž čz vartotie; suffiksuose genetivo plur. ir accusativo singularis reik n visur paliktie: lenkiškunjun a, e, i, aš baisiai ne už-kentsiu! Spaudinant reik labai akvyvai koriguotie, kad ne atsirastu klaidun, ipatsiai citatose graikiškos ir kitun svetimun kalbun; nes mokliškas darbas su typographiš-koms klaidomis butu labai ne dailus! Sita, pirmoji laida tun „studijun“, kaip ir seksentsiosios del mus etnologi-jos yra, man rodos, gana svarbi ir turetu butie b e t y p o g r a p h. k l a i d u atlikta spaudinant. Kad šis veikalelis del Tavo „Dirvos“ bus kaipo „decor“ man ro-dos, ne bus per daug sakyta. Sitan veikalas noretsiau

dar šimet' atspautintan turetie: man atskyriumi pri-
siunsi kokius 30 eksempł. —

Kas link „Medegos liet. mytologijai”, (kuri yr' labai svarbi moksliskame inžvilgije) rankraštın dar pas saven pasilieku tuom tarpu, iki ne gausu atsakymo nuo Tavens, kad tan veikalas butu galima teipogi šın metan atspaudintie. Ant išlygun spaudinimo volens-nolens prıtarsu, pažadedams 40—50 dolerun (200—250 frankun) ant spaudos, nes noru kad tie skarbai liet. pasakun veikiaus in mokelintsiun rankas patektu. Už rinkiman tun ir kitun pasakun, kurios antrame tome patalpintos tape, aš iki šiol užmokejau 200 rubliun, — užmokesu ir daugiau, kad tik jais veikiau apgarsintie galetumemi. Su spaudinimu jun lietuviškai, išeis jos ir vokiškoje kalboje— del supažindinimo folkloristun, mytologun ir t. t. su musun pasakomis.

Todel gavens šitan raštan atsiliepk kuo veikiausiai, kad aš žinotsiau, ar galima tiketis dar šiuom metu abudu veikalu atsaupdintu pamatytie. Del kitun „Dirvos” laidun, man ding atsiras ir mano tekose tula kita medega.

Su labomis dienomis

Dr. Basanavičius

„Medega liet. mytol”. — be prakalbos — tur 277 lapus tokio didumo kaip ir šito rankraštsio; kiek gales but spaudintun lapun in 8' majore — ar ne daugiau kaip 200?

26 VII 98 Varnoje

Guodotinas Tautietis

Siuntsiu drauge vienan notan, kurian teikis pride-
tie prie išsiunstun „Liet-trak. Studijun”, ant to lapo, kur apie tarmiškas formas vardo Thracke — Thrake kalbama (I. Prie „Etnologišk. smulkmenun”).

Jaigu Tamistai rankraštis ne tiktu, teikeis jin paduotie kn. Zilinskiui, kurs nori insitaisytie vartojamas mano ts, ds, ir k., kuriun ir Tavo spaustuvejen'era. Apie šitan dalykan rašiau k. Zilinskiui — su juomi susitarkita.

Su labomis dienomis

Basanavitsius

5 IX 98 Varnoje

Godotinas Tautietil

Užvakar išsiuntisiau „medegan liet. mytologijai“ — šendien siuntsiu Tau šimtan rubliun, nes kitokiun pinigun ne galima buvo rastie. Rods aukso turime gana, ale konvencijos tarpe Bulgarijos ir Amerikos ne esant, pačtas pinigun per Postanweisung'an pas Jus siunskie ne priima. Teipogi noru dar paminetie, kad išsiuntimas velai ateitiko iš priezasties, kad pastarame laike ne buvau sveikas... Pinigus turesi kaipo skolan ir kada pralobens man atiduosi. Man išpardavimui atskyrimumi išleistos knygos apsiimtie visai ne butu galima — bus geriau, jai Tu tuomi užsiimsi.

Sušneketa, kad beveik vienu laiku su išėjimu lietuviškai, tas veikalas tures butie ir vokiškai išguldytas, todėl, kaip tik pradesi spaudintie „medegan“, kožnan arkušan atspaudintan paeiliumi pridurmai maniepi atsiunsi — tik prašau korrekturan gerai dabotie. Kas link korrekturos „Liet.-trakiškun Studijun“, butu gerai, kad ir man spaudinamus lapus atsiunstum, nes jaigu ne susipažinen statytojai su vokiška kalba, galetu noticeose daug klaidun liktie. Noretsiau, kad mano rašyba tam veikaleliuje vartota taptu. — „Albumo“ dar ne matsiau, nes tu man jo, kaip rodos, ne išsiuntei.

Su labomis dienomis

Basanavitsius

Buvau padavens ant pačto su užrašu: „valeur cent roubles” — ale ne prieme; todėl indejens in prastan gramatan tik rekomenduotai siuntsiu, velydams, kad kur pakeleje ne pragaištu. Apie gaviman prašau duoti žinen!

B .

7 Gruodis 1898 Varnoje

Milimas Tautietii!

„Liet. trak. studijas” gavau—atsiu labai, tik ne atsiu už tan d a u g y b e n typographiškun klaidun, kurios moksliskame darbe kompromituoja autoriun ir daro didelēn gedan „Dirvos” redaktoriui, ar kam kitam, kad jis snausdamas korekturan vare! Man didei gaila, kad Tu n e d a s i p r o t e j a i prie veikalelio ant atskyraus lapo atspaudintie „klaidun pataisyman” pagal mano korekturan, kurian buvau Taviepi siuntinejens. Sitoksai klaidingas darbo atlikimas, man ding, kaip manen teip ir kitus privers su laiku kitur kur spaudiuimui savo darbun vietos jieškotie ir su gallestsiu — „Dirvan” apleistie... Ne geriaus, kaip rodos, prasidejo ir „Liet. pasakos” spaudintis ir — koriguotis. Jau prakalboje ant pirmo lapo „Telttau” in Telttau”, ant antro — metas 1896 paverstas in 1696! Ant lapo 8 po žodsiun: „tan ir aš padarysu” praleista visa ailute — „Pons Diev's atsiemens tas žemelias ir klausians: ar daugiau ne beturiu? — Lucius etc. Tai jau visai paveši in zeceriskān skandalan, jau jaigu visas ailias praleidsiate! Meldsiamas paimk' geran rimban literun statytojams ir — nors ant galo knyngos ne apsimiršk' šitan ir kitas klaidas, kuriun, ne abejoju, dar ir daugiaus atsiras, pataisytie, pridedant „klaidun” atitaisiman.

Tuom tarpu su širdingoms laboms dienomis siuntsiu au mano geriausius velijimus, kad pasisektu ant lietuv.

teip mažai dar apdirbtos dirvos apėtsiai sveikos apėsvietimo seklos išbarstyti! J B

PS. Noretsiau kokius 20—25 eksempl. „liet. trak. studijun“ gautie, tik be portreto p. Serno, kurs su jomis niekone tur drauge; teipogi jai galima, atsiunsk man kokius kelis — jai turi — mano portretus, tokius patsius kaip „Studijose“; vienan eksemplorin Studijun noretsiau gražiai apdarytan gautie. Kaštus, progai atsirandant, atlyginsul Bejel Ar ketini antran išleidiman „Albumo“ prirengtie? Aš turiu Mintoloff'o „Bilder aus Litauen“, nuimtan pagal Dr Sauerwein' nurodymus ir rupestin, — jai noresi, galesu atsiunstie: yra apie 15 ar 16 photographijun — tik, reikiant, duok žinen.

10 I—99 Varnoje

Guodotinas Brolau!

Siuntsiu drauge „temas apie Ožkab. dialektan“; ant pastarojo lapo pasakun jas patalpinkie žodis in žodin!

Neseniai parašiau brošuruken (apie 20 lapun): „Apie reforman lietuv. rašybos“ — jai noretum ir apsiimtum jan atspaudintie, galetsiau pridurmai atsiunstie. Turetum sekantin alphabetan turetie: a, b, c, cs, d, ds, e e ae f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, e, ss, t, ts, u, uo, v, x, y, z, zs del atspaudinimo visun ženklun. Jaigu apsiimtu-mej kaštus pakeltie už insitaisyman naujun literun (spaudinamun: e ae, ds cs ss ts uo zs) ir agituotie apie naujos rašybos išsiplatiniman ir invediman, kaipo moksliskai paremtcs ir vieninteliai racionaliskos, ažuot tos lotiniškai—lenkiškai—ėekiškos, kurian jus norite pas save Amerikcje investie (su a e i u ċ š) — galletum ne menkan nuopelnan apturetie akise mokslinteiu. Apsvārstens

šitan dalykan, parašykite veikia, kad žinotsiau, kan dar-
ryti? — Beje! Priversk Stagaran, kad dar kartan
perveizetu atspaudintus lapus, suly-
gindamas su rankraštis ir pataisytu vi-
sas spaudos klaidas nors gale kningos.

„Medegan taut. vaist.“ gavau — be reikalo tu jan
siuntiai.

Su labomis dienomis

Basanavitsius

PS. Atskyrimi išleidsiamos „pasakos“ tur butie at-
skirtinai atspaudintais (ne „Dirvos“) apdelkeliais aplipy-
tais. — Prašau nusiunstiė visk. Baronui in Seinus 1 eks.
„Studijun“. — Atsakymo su nerimastis lauki!

Prie pasakun jokios ilustracijos netinka: nieko
prie jun nereik!

6 I. 99. Varnoje

Guodojamas Brolau!

Išsiunstus kelis exemplorius „Dirvos“ gavau — tik
gaila man labai, kad dalaikytie prizadejimo nenorejai —
butent ne atspaudinai atskyrtinus apdelkelius del „Liet.
trak. studijun“, o tik su „Dirvos“ apdelkais aplipinens
atsiuntei. Tai man ne patiuka. . Butu man labai nesma-
gu, jaigu reiketn teip lygiai išsitarti ir apie „Liet.
pasakas“. Todel dar dabar prašau atskyrtinus exem-
plorius „Pasakun“ su atskyrтинai spaudintais apdelkais
— kurie juk niekniekin kaštuoja — ap-
lipintie. Už sudarkyman Oškabaliun tarmes — apie kan
Stagaras man naiviškai — paikai išsiteisindamas raše,
reiket jam geran rimban paimtie...

Su labomis dienomis

Basanavitsius

Laiškai iš Lietuvos.

Kaunas

1924 m. vasario 2 d.

...Noriu parašyti Tamstai apie kasdieninį gyvenimą apie gyvenimo menkniekus. Juk apie „dideles“ naujienas ir visokius teoritenius išvadž'ojimus ir Jūs, Amerikiečiai puikiausia galite pasiskaityti laikraščiuose. Kita kartą gi koks nors gyvenimo menkniekis nušviečia geriau, kaip ilgi diskusiniai straipsniai.

Labai gaila, kad pereiniais metais Lietuvoje buvo tokia bloga vasara ir Tamsta negalėjai patirti visų grožybių ir smagumų Lietuvoje. Juk kiekvieną dieną lijo ir lijo. Ar taip linksmai būtume gyvenę Palangoj ir Klapėdoj? — O ką jau bekalbėti apie kaimą! Tamstai ten beveik neprisiėjo būti. Gi kaimas dar iki šiol pasilieka pas mus tradicijų, kalbos ir papročių nešiotojas. Nebereikalo senelis prof. Jablonskis ragina: „mokykis iš žmonių (suprask iš kaimiečių) kalbėti“. Teisybė, visuomet miestuose susisiečia kultūriškesnis elementas, ir miestas duoda toną visam gyvenimui. Bet pas mus, kas miestuose gyvena, kas už ma puikiausius namus, kas gražiausia pasirėdo?... Šalies šeimininkams dažnai prisieina dangstytis kur nors palėpėse. Anot S. B., daugiau mums reikia kreipti dėmesį į kaimą, kad kaimas klestėtų, bujotų. Kaime mūs išganymas. Taip šiomet mes miestiečiai vargome, kad negalėjome gerai ir sveikai vasarą praleisti. Bet kiek vargo buvo kaimiečiams su laukų darbais!.. Siaurinėj Lie-

tuvos daly daugelis negalėjo suvalyti javų, taip ir pasiliko krūvos dobilų ir avių pūti laukuose. Tie lietūs kaip pradėjo vasara, tai nesustojo ir rudeny, ir taip iki pačių Kalėdų... Pasidarė jūrės visur, kad nebūvo galima išvažiuoti. Sakysime, iš Sintautų, kad atvažiuti į Kauną, žmonės iki stoties (Vilkaviškin ar į Pilviškius) eidavo pėsti.

Bet mūsų žmonės kantrūs, papratę „vargelį vargti“, padejuoja, padejuoja ir nusiramina. O gyvenimas kaimiečių gana sunkus: pinigų mažysta, ką reikia pirkti brangų, ką norėtum parduoti — pigu. Sakysime, gyvuliai pigesni net kaip prieš karą. Miestuose, pavyzdžiui, Kaune ir gi negeriau gyventi. Čia ir, galima sakyti, žmonės susirūpinę savo materialiais interesais. Vieni bijo, kad etatus mažinant, neatleistų iš vietų; kiti klausinėja, ar bus priedų prie algų. Rodos ir šis šokių sezonas nelabai gyvai eina. Rodos žmonės eina į balius tik delto, kad įbruko bilietai.

Gyviau šiek tiek veikia teatrai. Naujai atremontuotose rūmuose labiausia pasižymi drama. Eina 2 — 3 kartus savaitėje ir vis pilnas. Artistai ir smarkiai dirba: ši sezoną jau ketvirtą naują dalyką stato. Menkiau dirba opera, kuri, gal, net kiek sumenkėjo, — šiemet naujo dar nieko nepastatė.

Visuomeniniame gyvenime labai ramu. Po rinkimų į Seimą visi nutilo. Valdemaras suvis išnyko iš horizonto, — nėra kas ramybę sudrumsečia.

Viso labo

K. A.

1924 m. Kovo 8 d.

Kaunas.

„Jau praėjo taip vadinamasis žiemos „sezonas“. Jau ir žiema veikia baigiasi. Visur skubina veža sniegą, ledus,

taip, kad Kaune išrodo lyg pavasaris, nors oras vis dar šaltokas ir dažnai sniego iškrinta.

Kaime tečiaus dar visai žiema viešpatauja. Na ir buvo šiemet pas mus žiemelė, kokios jau senai nebuvo! Sniego šiemet tiek privertė, kad, sako, jis neištirps lig Sv. Jono. Sunku išeiti ir išvažiuoti. Kelias visur augėčiau tvorų, sulig stogo. Ledas upėse pusantro metro storumo. Labai susirūpinę mūsų inžinieriai, kad pavasarį potviniai nenuneštų tiltų, neišgriautų krantų. Kaip tik nuo Kalėdų pradėjo šalti, taip ir šalo ir snigo, šalo ir snigo ligi kovo mėnesio. Tikra Maskvos žiema! Tik šalčiai šiek tiek mažesni.

Kaip nepanaši ši žiema į praeitų metų, kada, atsimeni, Tamsta, lijo visą žiemą ir mes braidžiojom po purvynus Kauno gatvių! Ši žiema, žinoma, nepalyginamai geresnė už aną lietingąją, jei neimti domėn daugelio žmonių dejavimus dėl malkų, kurios labai pabrango ir brangsta ir kurių daug reikia.

Sakiau—pasibaigė žiemos „sezonas“.... Bet tas sezonas, kaip Jums žinoma, apsirėškia vien šokiais — šokiais be galo, — tik įvairiais pavadinimais: maskaradais, baliais, etc... Tiems šokiams — baliams jau pradėjo užtekti šeštadienių ir sekmadienių; balius pradėjo rengti jau ir vidury savaitės.

Na ir rengia visokios draugijos ir kiti susiburimai, pradedant draugija „Vaike io Jėzaus“ ir baigiant „Socialdemokratais“, pradedant „Ateitiniukais“ ir baigiant „Arkliams pagerinti“ draugija, „Ziezirbininkais“ etc... Galit sau įsivaizdinti, kokiame karšty reikėjo gyventi mūsų ponioms ir panelėms! Kur tik nueisi, tiek ir girdi: ponija „X“ dėvėjo tokią tai suknelę, o ponija „Y“ tokią. Tos kai-

navo tiek tai šimtų litų, o anos dar daugiau. Ir suk galvele, kad nuo kitų neatsiliktum, ar net pralenktum!

Iš kitų įžymesnių atsitikimų šio laiko reikia paminėti „16 Vasario“ sukaktuves, kurios praėjo kur kas netaip iškilmingai, kaip kitais metais. Mat visas ceremonijas atidėta 15 d. gegužėe. Diena pritaikinta Steigiamojo Seimo atidarymui, kuomet bus šilta ir ore geriau bus pasirodyt. 16-ą vasario šiemet paminėta tik pmaldom Katedroje, Seimo iškilmingais posėdžiais ir teatro vaidinimais. Iš vaidinimų galima paminėti mūsų mylimojo Maironio veikala „Kestučio mirtis“. Tas veikalas buvo pastatytas puikiai. Dekoracijos — tiesiok žavėtinios ir publikai padarė gilaus įspūdžio. Šis vaidinimas galų gale virto poeto Maironio didžiu pagerbimu. Maironis tapo ligi galvos apkrautas gėlėmis.

Tas pats.

NASLAITIS.

Našlaičio likimas skaudu minėti,
Jis vienas pasauly tarp baisių audrų;
Visų šaltos širdys, nēr kam apgailėti,
Jo brangūs tėveliai seniai ant kapų.
Klajoja vargdienis erškėčių takais
Prie kryžiaus tik ieško ramumo;
Kas tikrai atjaustų, retai rast širdis
Kartume atneštų saldumą.
Jis žengia per audras pirmyn
Kartais ir bangas, nežūsta;
Tik pakelia akis ir širdį augštyn,
O ašaros paguodos ir plūsta.
Neapleis Tėvynė, tik nenusimink
Ji tau antroji močiutė;
Buk ištikimu, tą gerai atmink!

Neleisk jos garbei pražūti.

Su laiku tos audros ir bangos nutils,

Su vargus siela gaus pasilsēt;

O kad ir kartais jos smarkiau pakils,

Augščiausis padēs nugalėti.

M. S—tš

(Vaitkuškio valdiškosios našlaičių prieglaudos auklėtinė)

1923 m. spalio 18 d.

Vaitkušky.

Apie Lietuvių spaudos atgavimo 20-ties metų sukaktuvės bus paminėta „Zvaigždėje“ gegužės mėnesį š. m.

Kurie Aušrinio „Zvaigždės“ numero negavo, melžiamie pasiteirauti vietos pašte arba pas laišku nešiotoją, nes visiems užsimokėjusiems prenumeratoriams ir šiaip užsisakiusiems asmenims toji knyga buvo išsiųsta. Red.

UŽSIRASYKIT
„ZVAIGZDE“.

Trindamas su Ruffles

Ištrinsi Pleiskaną Lauk.

Niežti, niežti visą dieną — jūs net steibitės iš kur tų pleiskanų tiek imasi! Jūs daugiau jūs kaso, o juo daugiau pleiskanų išuola iš jūsų galvos, suteršia jūsų drabužius, dirina malonumo kiekvienam arti jūs esančiam, ir vis neapsakomai niežti!

Ruffles

tai prašalins. Ruffles yra toniku galvos odai ir plaukams. Ruffles yra pleiskanų naikintojas su puikiomis pasekmėmis.

Ir tame nėra jokios paslapties. Ruffles yra sudarytas gabių ir patyrusių chemikų, kurie iširto formulę specialiai paskirta sunaikinimui pleiskanų perų — ir Ruffles atlieka savo darbą.

Pamėginkit bonką! Įtrinkit truputį Ruffles į savo galvos odą kasdien apie per savaitę laiko. O kiek pleiskanos jau išnyks, tuomet naudokite kartą nuo karto ir pleiskanos jūs daugiau niekuomet nekankins! Tik 65c. už bonką. Galima gauti aptiekose.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

"AUŠROS" 40 METŲ SUKAKTUVĖSE

(Atspauda iš "Žvaigždės")

Štai tu, anot "Tėvynės" ir "Draugo" istorinių knygų Pirmosios Dalies įtalpa:

1) "Aušros" įkurėjas apie vysk. A. Baranauską. To paties — 2) "Aušros" genezis. 3) Aušrininkai rašytojai, pasak šliupa ir Totoraitį. 4) Turėniškio eilės "Aušrininkams". 5) (J. Pranaičiūtė Apie prof. Volterį. 6) Prof. Volteris "Aušros" 40 metų sukaktuvių paminėjimui. 7) Pirmojo "Aušros" numerio ir kitų žymesnių — viso 40 puslapių fotografijos. 8) "Musų Karionių Metų" skyriuje laiškai: Dr. J. Basanavičiaus, Dr. J. Gaidžio ir S. Kušelevskio ir Dr. V. Kudirkos. Vieno Dr. Basanavičiaus laiško fotografiška fascimile (4 puslapiai). Paveikslai I-je dalyje: Namai, kur S. Daukantas gimė, Dr. Basanavičiaus namai Bulgarijoje. Dr. Basanavičius—1893 m. Vysk. A. Baranauskas, Broliai Juškevičiai: kun. Antanas ir prof. Jonas; A. J. Višteliauskas, Dr. J. Šliupas, Jurgis Mikšas, Martynas Jankus; Jubilėjinis Aušrininkų paveikslas: inž. Petras Vileišis, P. Matulionis, Dr. J. Bulota, V. Palukaitis, prel. K. Prapuolenis, J. Jablonskis, Dr. J. Basanavičius, A. Jakštas, Al. Fromas-Gužutis, kun. J. Lideikis-Mažutis, K. Sakalauskas-Vanagaitis, J. Mačys-Kėkštas, Pr. Vaičaitis, prof. K. Jaunis, Petras Kriauciūnas, Peterburgo lietuvių grupėje, kun. S. Gimžauskas, prof. S. Volteris, M. Davaina Silvestravičius-Wewersys-Žaltys, prel. J. Maciulevičius-Maironis, Dr. P. Pietaris, Dr. J. Šliupas, Gerutis-kun. Balvočius, J. Adomaitis-Šernas, Dr. V. Kudirka, Vaižgantas-Tumas, Kmitas-kun. K. Urbanavičius, kun. A. Jusaitis ir Saulės kurstų įkurėjas — prel. A. Olšauskas.

KAINA UŽ ABU TOMU DU DOLARIU.

Tos knygos gaunamos lietuviškų laikraščių redakcijose ir knygynuose arba pas

**A. MILUKAS & CO.,
3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.**

"AUŠROS" 40 METŲ SUKAKTUVĖSĖ

Antrosios Dalies Įtampa

1) "Aušros" Paminėjimui — Jono Kriaučiuno; 2) XIX Amžiaus Pabaigos Musų Dainiai — L. Šimučio, "Garso" redakt.; 3) Ginamosios Literatūros Platintojai (su paveikslais: Vysk. M. Valančiaus, Jurgio Bieliako ir Kun. Miluko, P. Mikolainio, J. Kriaučiuno, Dr. P. Matulaičio, Dr. Bagdanavičiaus, Kun. Bulvičiaus, And. Dubinsko, Kunigų: M. Miežinio, A. Vienužio, V. Juzumavičiaus, Kl. Kozmiano, P. Šilinskio, J. Katėlos, J. Žebrio, V. Dargio, A. Staniukyno, J. Naujoko, A. Civinsko, M. Gustaičio, Duobos, J. Totoraičio, A. Jusaičio, M. Šedvydžio, (Vyskupo) Jurg. Matulaičio, J. Davidavičiaus; toliaus agr. Totoraičio, J. Česnos, J. Kačergio, Pr. ir A. Matulaičių, A. Daniliausko, S. Kušelevskio, P. Mikalausko); 4) "Aušra" ir Musų Priešeliai Svetur — J. O. Širvydo, "Viehybės" redaktoriaus (su paveikslais: J. O. Širvydo, J. J. Kraševskio, K. Skirmuntaitės, L. Kondratavičiaus ir T. Norbuto); 5) Tautos Atbudimas — Kun. A. Miluko; 6) Spaudos Platinimas Dzukijoje — S. E. Vitaičio, "Tėvynės" redaktoriaus; 7) Vysk. Valančiaus Intaka — Kun. N. J. Petkaus; 8) P. Mikolainio Pritryimai; 9) "Aušros" Intaka (anot Vaižganto); 10) Amerikos Lietuvių Leidėjai — J. Pranaičiūtės, "Žvaiždės" redaktorės (su paveikslais: J. Pranaičiūtės, J. Paukščio, A. Olševskio ir kunigų: A. Miluko ir V. Varnagirio); 11) "Aušros" Pasirodymo Priežastys — Dr. Šliupo; 12) Jurgis Bielinis (Bieliakas); 13) Ex-Prezidentas A. Smetona apie Maironį; 14) Vilkutaitis, "Amerikos Pirtyje" autorius apie Aušrą"; 15) Maironio žodžiai Prie Basanavičiaus Paminklo; 16) Baigiant Darbą.

KAINA UŽ ABU TOMU DU DOLARIU.

Tos knygos gaunamos lietuviškų laikraščių redakcijose ir knygynuose arba pas

A. MILUKAS & CO.,
3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.